

EEN IMPOSANTE DUBBELDOELSLUIS

TEKST BERT WESTENBRINK | FOTOGRAFIE MARCEL MÖLLE

De nieuwe zeesluis in IJmuiden (500 meter lang, 70 m breed, 18 m diep) is een imposant bouwwerk. De stalen sluisdeuren (*made in Korea*) zijn reusachtig (72 m lang, 11 m breed, 24 m hoog, 3.000 ton zwaar) en nooit werden grotere caissons (81 m lang, 55 m breed en 26 m hoog) afgezonken als de betonconstructies in IJmuiden.

De nieuwe minister van Infrastructuur en Waterstaat, Mark Harbers, sprak bij de opening op 26 januari over 'een nieuw icoon' van de Nederlands waterbouw, die niet alleen de grootste zeeschepen kan schutten, maar ook dienstdoet als waterkering. De dubbeldoel-sluis wordt gezien als zeer indrukwekkend maar ook *old school* ingenieurswerk, dat niet meer past in de trend om 'natuurinclusieve infrastructuur' te ontwikkelen.

De zeesluis vervangt de in 1929 in gebruik genomen Noordersluis, die ooit te boek stond als grootste zeesluis ter wereld, maar nu te klein is om de steeds grotere zeeschepen te schutten en als bijna honderdjarige ook aan het eind van zijn Latijn is. Met de nieuwe 'getijdeonafhankelijk' sluis, die nu te boek staat als grootste ter wereld, hoeven schepen niet meer te wachten op hoogwater, wat de toegang tot Noordzeekanaal en haven van Amsterdam aanzienlijk verbetert. De bouw kenmerkte zich door tegenvallers, vertraging en meerkosten. Zo bleek bij het afzinken (een op afstand bediend en gemechaniseerd precisieproces) dat de twee caissons door een ontwerpfout niet sterk en stijf genoeg waren. De oplopende kosten leidden tot een conflict tussen bouwcombinatie OpenIJ (BAM en VolkerWessels) en opdrachtgever Rijkswaterstaat. Een geschillencommissie moet zich uitspreken over de miljoenenclaim van de bouwers.

Nu de nieuwe zeesluis in bedrijf is, stroomt er meer zoutwater dan voorheen in het Noordzeekanaal. Per schutbeurt is dat zo'n 10.000 ton zout, ongeveer een verdubbeling ten opzichte van de Noordersluis, schetst Rijkswaterstaat. Die zoutstroom heeft 'negatieve gevolgen' voor natuur, landbouw en de inname van drinkwater.

Met onderzoeksinstituut Deltares en ingenieursbureau RoyalHaskoningDHV zocht Rijkswaterstaat naar een oplossing en kwam uit bij de zogeheten selectieve onttrekking, een methode die ook, maar op kleinere schaal, wordt toegepast bij het gemaal De Helsdeur in Den Helder. In IJmuiden wordt een betonnen wand geplaatst voor het gemaal IJmuiden met onderin een opening waardoor het zoute water in het Binnenspuikanaal stroomt, van waaruit het in de Noordzee wordt gespuid.

Het systeem moet eind 2024 operationeel zijn. Om tot die tijd verzilting te voorkomen houdt Rijkswaterstaat de Noordersluis, waar een andere bestemming voor wordt gezocht, stand-by. Als blijkt dat de verzilting oploopt, wordt ook weer geschut met de bijna honderdjarige.